

Anketa Sodobnosti: Po volilni euforiji – gospodarska skrb in zaskrbljenost

Več znamenj zbuja vtis, da Slovenci laže in raje razpravljamo o načelih kot o konkretnem, torej raje in pogosteje, denimo, o naši narodni zavesti kot o gospodarstvu svojega naroda. Zato smo se odločili za pričujočo anketo, ki naj vsaj kolikor toliko zanesljivo izmeri utrip našega trenutnega gospodarskega položaja in ob njem tudi našo ekonomsko zavest. K sodelovanju smo imensko povabili nekaj uglednih slovenskih ekonomistov in drugih strokovnjakov, ki jim je ta problematika blizu. Zvesti smo svoji nadstrankarski opredelitvi, zato smo pri svojem vabilu k sodelovanju upoštevali in spoštovali vse posebnosti in različnosti strokovnih usmeritev, generacijsko, nazorsko in politično pluralno zastopanost povabljenih. Nanje smo se obrnili z naslednjim pismom:

Spoštovani,

v zadnjem času je prišlo v deželah socialističnih sistemov do nenadnih in radikalnih sprememb, v Jugoslaviji doživljamo vse to na poseben, jugoslovanski način: počasi, nejasno, različno v posameznih republikah, vendar pa povsod notranje silovito, pogosto nevarno, tudi surovo in tragično. Priče smo nerazumljivim recidivom (izredna stanja, politični procesi, partijski totalitarizem) in hitri demokratizaciji družbe (večstrankarstvo in volitve v Sloveniji, na Hrvaškem); hkrati potekajo razprave o konfederaciji države kot zadnji možnosti naše skupnosti, predsednik zvezne vlade Ante Marković pa uveljavlja politiko, ki jo je vsaj v določenem smislu razumeti kot poskus ponovne integracije države, vendar tokrat na ekonomski ravni in z ekonomsko logiko (konvertibilni dinar, zajezitev inflacije, sanacija bank, itd.) in ne več z abstraktno političnimi ali celo partijskimi metodami. V tem kontekstu se je tudi Slovenija znašla v posebnem položaju. Tudi v sedanjem večpartijskem sistemu se domala konsenzualno izjavlja za konfederalne odnose, ne izključuje, kot skrajni korak, odcepitev, svojo suverenost pojmuje vse bolj tudi v smislu popolne ali vsaj maksimalne gospodarske samostojnosti.

Po obdobju nacionalnih razmišljanj in ustavnih razprav stopa vse bolj v ospredje prav gospodarstvo v svoji celoviti podobi in funkciji. Konkretnije rečeno:

1. Ali je med Slovenci razvidna osrednja ideja, kako naj bi si uredili svoje gospodarstvo, da bi ga utrdili in bolj kot doslej uveljavili kot prvino svoje nacionalne suverenosti in kot naše »približevanje Evropi«?

2. Je sploh možno samostojno slovensko gospodarstvo, dokler smo del skupne države, ki si marsikje utira drugačna pota in ima tudi drugačne cilje?

3. Je Markovičeva gospodarska politika za nas spodbudna in perspektivna? Nam konvertibilni dinar ustreza (sic!) in se bomo znali pravočasno in uspešno prilagoditi gospodarskim tokovom (tudi dohodkovni in cenovni politiki) v razmerah brez inflacije?

4. Smo Slovenci zmožni (slovenski ekonomisti) formulirati ekonomsko politiko, ki bi bila v Sloveniji vsaj v čem tako učinkovita, kot je Markovičeva v jugoslovanskem obsegu, pa še tako prepričljiva, kot je njegova v mednarodnih gospodarskih in denarnih krogih?

5. Je današnja slovenska ekonomska misel komplementarna ali se medsebojno spodbija?

6. Kolikšno težo ima v politiki?

7. Bi utegnile biti politične razmere, ki se v Sloveniji zdaj nakazujejo, spodbudne ali depresivne za slovensko gospodarstvo?

8. Pričakujete tudi v Sloveniji večje, morda celo neobvladljive socialne pretrese zaradi predvidljivih gospodarskih težav (odpustov z dela, stečajev, zmanjševanja kupne moči, itd.)?

9. Gremo (ali smo prisiljeni iti) v popolno »restavracijo kapitalizma«, kot se nekateri bojijo, in to tudi očitajo sedanji politiki, ali pa bo vendarle še kaj ostalo od našega socializma (družbeni standard, vsaj določena mera socialne varnosti, skrb za nemočne in manj sposobne, pravica do dela, socialna pravičnost, itd.)?

10. Smo kot narod biološko in mišljenjsko dovolj močni, da lahko upamo v takšno gospodarstvo, ki bi nas moglo emancipirati tudi v nacionalnem in političnem smislu?

Teh deset točk vzemite bolj kot tezo, kot spodbudo za razmišljanje, v svojem prispevku se lahko dotaknete samo nekaterih vprašanj ali pa se odločite za temo in način njene obravnave, ki sta zunaj teh vprašanj, pa vendar relevantna za razmislek o našem gospodarstvu ta trenutek in o njegovih perspektivah ali težavah v bližnji prihodnosti, že jutrišnji. Lahko se odločite za obliko intervjuja (odgovori na vprašanja) ali za zaokrožen zapis o tej tematiki sploh.

Vnaprej hvala za prijaznost.
S spoštovanjem

Glavni in odgovorni urednik
Ciril Zlobec

Slovenija – Jugoslavija, kako dalje?

(iz daljše študije)

Prof. dr. France
Černe

Čas za intenzivno razmišljanje in odločitve

Kadar je za človeka kaj na razpotju, prihaja tudi čas za njegovo intenzivno razmišljanje in odločanje. Ni več pobega pred odločitvijo. To spoznanje velja tudi za vsak narod.

Trije dejavniki nas silijo v tem času h takšnemu razmišljanju. Eden je obča prebuditev ljudstva in narodov ne le vzhodne Evrope, ampak v vsem svetu, težeč k osebni in narodnostni svobodi; drugi

dogodek je domač; je spopad okrog neuresničitve že zdavnaj zastavljenega projekta nekakšnega skupnostnega življenja južnih slovanskih narodov